

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 16. 4. 2012
Č. j.: SRS 015377/2012

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 3 Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 2. 4. - 15. 4. 2012

1. Počasí

Období 2. 4. až 15. 4. si ve výrazných změnách charakteru počasí nikterak nezahladilo s obdobími předchozími. Docházelo k častému střídání slunečného a oblačného počasí s občasnými a slabými srážkami, avšak pro toto roční období jsou tyto zvraty typické. V různých částech oblasti byl zpočátku vývoj meteorologické situace poněkud odlišný. Například na Žatecku panovalo teplotně spíše chladné počasí s teplotami, jež ve dne dosahovaly pouze 13 °C. Naopak na Děčínsku a Semilsku bylo teplé slunečné počasí a denní teploty dosahovaly 15 °C - 18 °C. Srážky v podobě místních přeháněk byly v této době zcela zanedbatelné.

Následně (5. 4.) se začalo v celé oblasti postupně ochlazovat a 8. 4. denní teploty nedosáhly ani 5 °C, noční pak poklesly (podle lokality) na -5 až -8 °C (Krkonosy, až -10 °C). Byl dokonce překonán teplotní rekord ČR (Jizerka v Jizerských horách, 9. 4., -22 °C; zdroj ČT). Srážky byly v tomto údobí minimální a jejich povaha byla opět rozdílná dle lokality. Například na Mostecku přeběhla sněhová vánice doprovázená silným větrem. Při teplotách kolem 0 °C se však sníh udržel pouze několik hodin. Na Turnovsku se jednalo o smíšené přehánky a sníh vydržel až do poledne druhého dne. Ve vyšších polohách Krkonoš napadlo až 10 cm sněhu. Na Českolipsku spadly 4 mm a na Žatecku, během několika přehránek, cca 1,5 mm srážek.

Poté postupně došlo k mírnému oteplení, avšak denní teploty se pohybovaly pouze od 12 °C do 15 °C a noční nepřekročily 5 °C. Přecházející frontální systém byl poněkud bohatší na srážky. Například v České Lípě spadlo 14, na Děčínsku 10, v Mostě 12, na Semilsku (Kvítkovice) 11 a na Žatecku 15 mm srážek.

Celkově lze období 2. 4. až 15. 4. hodnotit jako velmi suché, teplotně normální, s poměrně velkými teplotními výkyvy a silným nočním mrazem během dvou nocí.

I přes poněkud vydatnější srážky v posledních dnech je vláhový deficit v půdě značný. V okresech Liberec, Semily a částečně Česká Lípa je riziko sucha **malé**; **mírné** je v okresech Děčín a Česká Lípa; **středně velké** v okresech Chomutov, Litoměřice, Most, Teplice, Ústí nad Labem a v části okresu Louny; oblast s **velkým** rizikem sucha je v jihozápadní části okresu Louny, na jihu okresu Most a Litoměřice a dále pak v severních částech okresů Teplice a Ústí nad Labem (zdroj – ČHMÚ, monitorování zemědělského sucha).

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Poměrně chladné počasí zpomalilo růst a vývoj plodin a v některých částech oblasti i dokončení některých jarních prací. Jarní obiloviny jsou zasety, probíhá přihnojování ozimů, v porostech řepky bylo ukončeno ošetření proti krytonoscům, pokračuje ošetření proti plevelům a škodlivým organismům, spojené s aplikací kapalných dusíkatých hnojiv.

Na **Litoměřicku** bylo v období nočních mrazů na meruňkách u zahrádkářů zjištěno silné **poškození mrazem**.

Na **Českolipsku** se, vzhledem k pomalejšímu růstu a časným růstovým fázím rostlin, nepředpokládá vážnější poškození ranními mrazíky ani u porostů polních plodin, ani u ovocných dřevin v intenzivních výsadbách. Je však možné očekávat poškození okrasných rostlin a zeleniny u drobných pěstitelů. Dokončuje se oprava konstrukcí chmelnic a bude následovat řez chmelových babek. Louky a pastviny se ošetřují vláčením pro provzdušnění porostu.

Na celém území **Semilska** zabránila sněhová pokrývka poškození porostů. V nižších polohách je dokončen osev jarních obilovin a přesouvá se do vyšších částí okresu. Stav půdy mnohdy nedovoluje její kvalitní zpracování (Vysoké nad Jizerou, 11. 4.). Dokončuje se přihnojování ozimů dusíkem. V rámci rekonstrukce vedení vysokého napětí napříč jižní částí Turnovska dochází k poškození porostů.

Na **Žatecku** lze v letošním roce pozorovat obecně silný výskyt **úhorníku mnohodilného (*Descurainia Sophia L.*)**, a to jak v porostech řepky, tak v porostech obilovin. Práce ve chmelnicích pokračují ve vysokém tempu. Vzhledem k suchému počasí pokročilo řezání, drátkování i zapichování.

V následujícím období se obecně očekává příznivý dopad částečného doplnění vláhového deficitu v půdě, zvláště u vzcházejících jarních plodin.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 23–30 BBCH, tj. třetí odnož viditelná až začátek sloupkování)

Na Žatecku, ale i v některých dalších částech oblasti, v důsledku nízkých teplot a sucha, některé porosty nadále velmi pomalu regenerují. Často je poškozen kořenový systém, rostliny chřadnou a odnožují nedostatečně. Pokračuje přesévání nejvíce poškozených ploch. Lokální poškození listů mrazem bylo zaznamenáno v okrese Litoměřice (Chotěšov). Jinde, například Semilsko, Liberecko, je stav porostů pšenice ozimé hodnocen jako dobrý. V okresech Děčín, Liberec, Žatec stále nebyl pozorován žádný škodlivý organismus.

Na Lounsku byl proveden náhodný monitorovací průzkum výskytu **viru zakrslosti pšenice (*Wheat dwarf virus*)**. Tento škodlivý organizmus však nebyl zaznamenán.

Na Českolipsku (Velký Grunov, 10. 4.) byl pozorován velmi slabý výskyt **stéblolamu pšenice (*Oculimacula yellundae*)**.

V okrese Chomutov (Veliká Ves) byl lokálně zjištěn slabý až střední výskyt larev **květilky obilné (*Delia coarctata*)**.

První ojedinělé poškození žírem **kohoutků (*Oulema spp.*)** bylo zaznamenáno na Českolipsku (Velký Grunov, 10. 4.) a na Litoměřicku.

Hodnotí se počet dospělců obou druhů kohoutků. Kohoutci se vyskytují ve škodlivém množství v několikaletých cyklech. Larvy jsou škodlivější než dospělci. Napadené rostliny špatně metají a předčasně dozrávají. Jarní obilniny jsou k napadení citlivější než ozimé.

Přípravky na ochranu rostlin aplikujeme na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více než 50 % larev.

Na Lounsku (Černochoy, 11. 4.) byl proveden náhodný průzkum výskytu **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**, přičemž byl zjištěn jeho střední výskyt.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50 ti užívaných nor na 1ha.

Na Semilsku (Kvítkovice, 11. 4.) byl (u porostů na podzim neošetřených herbicidy) zaznamenán silný výskyt plevelů, jako jsou: heřmánky (*Matricaria* L.), hluchavka nachová (*Lamium purpureum* L.), chundelka metlice (*Apera spica-venti*), violky (*Viola*), rozrazil (*Pseudolysimachion*), svízel přitula (*Galium aparine* L.), šťovíky (*Rumex* L.), žabinec ptačinec (*Stellaria media* L.) a další dvouděložné plevely.

JEČMEN OZIMÝ (RF 25 – 31 BBCH, tj. pátá odnož viditelná až fáze prvního kolínka)

V okresech Děčín, Chomutov, Liberec, Most a Teplice jsou porosty v dobrém stavu nebo dobře regenerují. Výskyt chorob a škůdců zde prozatím nebyl zaznamenán.

Na Žatecku ozimé ječmeny regenerují ještě pomaleji než pšenice. Zničené porosty se téměř ztrácí před očima, chybí kořenový systém. Škodlivé organizmy prozatím nebyly pozorovány.

V okrese Česká Lípa (Brniště, 10. 4.) byl rozpoznán první výskyt padlí ječmene (*Blumeria graminis*).

V okrese Litoměřice (Zimoř) byl zjištěn první výskyt padlí travního (*Erysiphe graminis* f. sp. *hordei*), spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) a poškození listů žírem kohoutků (*Oulema*).

ŽITO (RF 30-32, tj. začátek sloupkování až fáze druhého kolínka)

Na Mostecku probíhá přihnojení porostů. Na Žatecku jsou porosty zdravé, plně zapojené a bez výskytu škodlivých organizmů.

JEČMEN JARNÍ (RF 09 – 14 BBCH, tj. vzcházení až čtvrtý list rozvinutý)

Na Litoměřicku bylo na listech zaznamenáno poškození mrazem. Na Žatecku vlivem sucha některé porosty velmi nevyrovnaně vzchází.

Prozatím nebyl zaznamenán výskyt škodlivých organizmů.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 03-10 BBCH, tj. konec bobtnání až vzcházení)

Prozatím bez výskytu škodlivých organizmů.

OLEJNINY

MÁK SETÝ

Na Semilsku byl dokončen osev ploch.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 30 – 60 BBCH, tj. počátek prodlužovacího růstu až první otevřené květy)

Na polích probíhá aplikace listových hnojiv, regulátorů růstu a někde již začali s ošetřením proti blýskáčku řepkovému.

Na Liberecku jsou porosty většinou v dobrém stavu.

V okrese Litoměřice (Zimoř) bylo nutné (v důsledku špatného přezimování) přistoupit k zaorávce části porostu.

Poškození mrazem bylo zaznamenáno na Litoměřicku a Žatecku. Tato poškození však nejsou významná.

Poškození a vybělení listové plochy vlivem hnojení DAM je na rostlinách možno pozorovat v oblasti České Lípy (Blíževedly, 2. 4.) a Žatce. Na Českolipsku (Blíževedly, 11. 4.) byla shledána regenerace.

Vzhledem k chladnému počasí výskyt **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** na Litoměřicku nepřesáhl práh škodlivosti. Na pozorovacích bodech v okresech Česká Lípa, Chomutov (Droužkovice a Všestudy, 4. 4. a 12. 4.), Most a Louny (Hřivčice, 4. 4. a 11. 4.) nebyl v Mörickeho miskách tento škodlivý organizmus zaznamenán vůbec. V okrese Semily (Mašov, 11. 4.), byl pozorován jeho první výskyt. V okrese Děčín (Arnoltice), Ústí nad Labem (Dubice nad Labem) byl zjištěn výskyt jeho vajíček. Ve slabé intenzitě byla **vajíčka** pozorována i v okrese Liberec (Chrastava, 11. 4.). Ve stoncích rostlin byl zjištěn na Žatecku první výskyt **larev** o velikost do 1mm. Poškození uvedeným krytonoscem i přes insekticidní ošetření jsou častá, zhruba 50%.

Brouci po přezimování přelétávají do porostů řepky olejky od poloviny března. Konají úživný žír. Do listů i stonků vyžírají drobné dírký. Po 2-3 týdnech samičky kladou vajíčka do stonků těsně pod vegetační vrchol. Larvy vyžírají dřeň stonků a po 4-5 týdnech se kuklí v půdě. Mladí brouci se líhnou asi za 25 dní. Zůstávají v zemi až do jara.

Ošetření zhruba koncem března a začátkem dubna, dříve než samičky vykladou vajíčka. V současné době se cílená ochrana již neprovádí.

Obdobně tomu bylo i v případě výskytu **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*)**, kdy na Litoměřicku nepřesáhl práh škodlivosti. Na pozorovacích bodech v okresech Česká Lípa, Chomutov (Droužkovice a Všestudy, 4. 4. a 12. 4.), Most a Louny (Hřivčice, 4. 4. a 11. 4.) nebyl v Mörickeho miskách tento škodlivý organizmus zaznamenán vůbec. V okrese Semily (Mašov, 11. 4.), byl pozorován jeho první výskyt.

První výskyt **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** jak v Mörických miskách, tak i v květenstvích rostlin, byl zjištěn v okresech Liberec (Chrastava, 11. 4.), Litoměřice (13. 4.) a plošně po celém Podbořansku i Žatecku. Na Litoměřicku, v okresech Louny (Hřivčice, 4. 4. a 11. 4.) a Semily (Mašov, 11. 4.), byl jeho výskyt vyhodnocen jako slabý.

Pozorování imág blýskáčka řepkového ve vrcholových květenstvích se provádí 1x týdně od dosažené teploty 9°C do počátku květu řepky. Kontroluje se květenství 50ti rostlin (10míst x 5 květenství). Ošetření se doporučuje při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více než 300 brouků na vrcholových květenstvích 100 rostlin.

V okrese Louny (Hřivčice, 4. 4.) byl zjištěn slabý výskyt **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)**. Při následném pozorování (11. 4.) jeho výskyt zaznamenán nebyl.

V okrese Louny (Hřivčice, 4. 4. a 11. 4.) byl pozorován silný výskyt **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)**.

*Pozorování bejlomorky kapustové - *Dasyneura brassicae* se provádí, ve dnech kdy teplota v dopoledních hodinách dosáhne alespoň 15° C (od 9,00 do 11,00 nebo od 16,00 – 18,00). Ve vzdálenosti 5 m od okraje porostu se na každé straně honu (bloku) prohlédne rovnoběžně s okrajem 25 rostlin namátkově vybraných, tj. celkem 100 rostlin.*

Ošetření se signalizuje při zjištění prvních samiček bejlomorky kapustové - *Dasyneura brassicae*.

OKOPANINY BRAMBORY

Na Litoměřicku stále ještě probíhá výsadba. Ani raně vysázené brambory dosud nejsou vzešlé.

Na Semilsku probíhá výsadba raných odrůd u zahrádkářů. Velkopěstitelé od pěstování v roce 2012 ustoupili.

ŘEPA CUKROVKA (RF 10 BBCH, tj. děložní lístky nad povrchem půdy)

V okrese Semily (u dvou pěstitelů) pokračuje dosev ploch.

PÍČNINY (RF 25 BBCH, tj. pět postranních výhonů viditelných)

V okrese Louny (Blšany) byl zjištěn silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

TTP

Na Semilsku pokračuje smykování luk a pastvin, odstraňování náletů. V celém okrese byl zaznamenán výskyt **krčka obecného (*Talpa europaea*)**.

CHMEL (RF 05-09 BBCH)

Na Českolipsku je dokončována oprava konstrukcí chmelnic a bude následovat řez chmelových babek.

Na Žatecku nadále intenzivně probíhají práce na řezu, drátkování i zapichování drátků ve všech chmelnicích. Byl zde zjištěn první výskyt **dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuatus*)** na neseříznutém rašícím chmelu (Mukoděly). Lze předpokládat, že první výskyty budou shledány v lokalitách s dřívějšími silnými výskyty (např. Běsno a Strojetic) uvedeného dřepčíka. Výskyt **lalokonosce libeckového (*Otiorhynchus ligustici*)** prozatím nebyl zjištěn.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 55 BBA, tj. viditelné květní pupeny, ještě uzavřené)

U sledovaných porostů nejsou patrné příznaky poškození extrémními zimními mrazy. Škodlivé organizmy prozatím nebyly zjištěny.

JABLOŇ (54-56 BBA, tj. zelené špičky listů vyrůstají asi 10 mm nad šupiny pupenů, oddělení prvních listů /stadium myší ouško/ až fáze zeleného poupěte)

V okrese Semily je dokončováno ošetření proti houbovým chorobám a živočišným škůdcům. Na Litoměřicku jsou tyto práce v intenzivních sadech již dokončeny. Některé listové růžice jsou zde **poškozené mrazem**. Na Liberecku nejsou příznaky tohoto poškození patrné.

V okrese Děčín (Malšovice, 4. 4.) byl zjištěn střední výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** a **mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*)**.

Pozorují se zkrabacené a svinuté listy tvořící hnízda. Napadené listy žloutnou a červenají. Pokroucené výhonky. Hodnotí se počet jedinců na 100 květních nebo listových růžic.

Jabloně se ošetřují před květem v případě výskytu 1 a více jedinců mšice jitrocelové v průměru na jednu květní nebo listovou růžici. Po odkvětu se jabloně ošetřují, jakmile se zjistí tvořící se kolonie mšic.

Na Děčínsku (Březiny u Děčína) byl 4. 4. shledán slabý výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** a 11. 4. zde byl zjištěn její střední výskyt. V téže lokalitě byl 11. 4. registrován střední výskyt **mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*)**, silný výskyt **píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*)** a slabý **výskyt mery jabloňové (*Psylla mali*)**.

Dne 13. 4. byl v okrese Louny (Židovice) s negativním výsledkem proveden monitorovací průzkum na výskyt **květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*)**.

V tomtéž termínu zde byl zjištěn slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 55 BBA, tj. viditelné květní pupeny, ještě uzavřené) – okres Most

MERUŇKA (RF 59-65 BBA, tj. bílé a růžové korunní lístky až plný květ, 50% květů otevřeno)

Na Litoměřicku (7. 4. až 9. 4.) byly všechny květy, které překročily RF 59, **poškozeny mrazem**. Korunní lístky zhnědly a celé květy začínají opadávat. Květy otevřené až po ranních mrazech, jsou prozatím bez známek poškození.

VIŠEŇ (RF 54 BBA, tj. zelené špičky listů vyrůstají asi 10 mm nad šupiny pupenů, oddělení prvních listů - stadium myší ouško)

V okrese Liberec není na sledovaných porostech **poškození mrazem** patrné. Choroby a škůdci se prozatím nevyskytují.

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 55 BBCH, tj. první květy již patrné v listové růžici)

Na Žatecku byly první květy poškozeny **nočními mrazy**. Výskyt dalších škodlivých organismů nebyl doposud zjištěn.

RYBÍZ (RF 54 BBA, tj. zelené nebo červené špičky listů vyrůstají asi 10 mm nad šupiny pupenů)

V okrese Liberec prozatím nebyly škodlivé organismy zjištěny.

OKRASNÉ DŘEVINY

Na Lounsku v současné době pokračují na zemědělských pozemcích jarní práce, především přihnojování rostlin, aplikace regulátorů růstu a ošetřování polních plodin proti škodlivým organismům a plevelům.

V okrese Litoměřice došlo k **poškození mrazem** u většiny narašených nebo již kvetoucích listnáčů (*Magnolia*, *Forsythia*, *Acer*, *Robinia*).

V okrese Semily došlo k předjarnímu poškození konifer i ostatních náchylných kultivarů okrasných rostlin, a to napříč celým okresem.

Na Žatecku byl na hrušních podél silnice na Holedeč a na hlohu směrem na Radičeves, zjištěn silný výskyt **bekyně zlatořité (Euproctis chrysorrhoea)**. Ta byla zaznamenána rovněž na Lounsku, u silnice I. třídy křižující silnici na Cítoliby.

OBECNĚ

Na Žatecku byl odebrán a k analýze odeslán vzorek okrasné rostliny *Impatiens walleriana* na **Tobacco ringspot nepovirus (TRSV)** u f. Cinke. Výsledek analýzy byl negativní.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Ing. Aleš Janeček